

Rekommandation 20/2023
Forslag A 1941/UHN
Behandles af Udvalget for et Holdbart Norden

Betænkning over svar på Rek. 20/2023 At udbrede og understøtte hjemmedyrkning i Norden (A 1941/UHN)

Udvalget for et Holdbart Norden foreslår, at Nordisk Råd tager svar på rekommandation 20/2023 hvad angår At udbrede og understøtte hjemmedyrkning i Norden til efterretning og anser den som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Baggrund

Rekommandationen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd anbefaler Nordisk Ministerråd

- at udbrede og understøtte hjemmedyrkning i Norden ved at udvikle en guide til hjemmedyrkning, der tager højde for Nordens klimazoner
- at sætte gang i en sortsudvælgelse i samarbejde med NordGen, der skal understøtte hjemmedyrkning i de forskellige klimazoner
- at styrke det nordiske samarbejde om udvikling af urbane, grønne områder, der bidrager til at fremme hjemmedyrkning i byerne

Svar fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråd for MR-FJLS byder rekommandation 20/23 velkommen og ser positivt på, at Nordisk Råd tilskynder til mere arbejde omkring hjemmedyrkning i de nordiske lande.

Hjemmedyrkning er en del af den nordiske kulturarv, og de traditionelle afgrøder er gennem historien blevet formet ud fra nordiske forhold. De danner således grundlag for den dyrkede mangfoldighed, som Norden i dag nyder godt af.

Nordisk Ministerråd deler også Udvalget for et Holdbart Nordens vurdering af, at hjemmedyrkning er et område, som rummer et betragteligt potentiale og med fordel kan videreudvikles.



Fødevarerproduktionen er en omkostningsfyldt sektor, som trækker store vekslers på både klima og miljø. Dette forværres yderligere, når fødevarer bliver kasseret uden at gøre nytte. Alene i de nordiske lande bliver mere flere millioner tons mad smidt ud eller destrueret hvert år.

MR-FJLS finder også, at der ved hjemmedyrkning i urbane områder kan være både sociale, kulturelle og praktiske gevinster ved, at fødevarerproduktionen rykker tættere på befolkningen.

Endelig mener MR-FJLS, at der kan være relevante perspektiver i bedre at ruste beredskabet i de nordiske lande via øget hjemmedyrkning. Hertil vurderer den svenske Landsforening for Fritidsgartnere, at hjemmehaver i Sverige har potentiale til at producere 700.000 tons spiselige afgrøder om året. Der er med andre ord potentiale for at øge selvforsyningsgraden, som kan medvirke til at gøre de nordiske samfund mere resiliente. Endvidere beskriver den danske hobbyvejledning regler og dansk praksis for handel med og overdragelse med bl.a. grøntsagsfrø til ikke-kommerciel brug og bevaring. Se mere her: [Vejledning om handel med og overdragelse af frø til ikke-kommerciel brug og bevaring](#).

I mere end 40 år har NordGen spillet en central rolle i den langsigtede bevarelse af plan-tegenetiske ressourcer og samlingen udvides løbende. I dag har NordGen mere end 33.000 accessioner i sin nordiske samling.

Hvert år udbyder NordGen et mindre sortiment af frø via institutionens webshop, der egner sig til hjemmedyrkning. Disse frø er overskudsfrø fra opformering af forskellige frø fra NordGens frøsamling og er specielt rettet mod hobbyavlere. Sortimentet består blandt andet af en række forskellige køkkenhaveplanter så som ærter, bønner, løg og rodfrugter. Disse har til formål at stimulere dyrkningen af lokale afgrøder rundt om i de nordiske haver. Der er dog stadig rum for yderligere at målrette frøsamlingen til specifikke klimazoner og vejlede herom; Nordisk Ministerråd vil drøfte mulighederne for dette med NordGen.

I forhold til Udskottets ønske om en guide til hjemmedyrkning, så ønsker Nordisk Ministerråd at gøre opmærksom på en ny rapport fra NordRegio med titlen "Urban Agriculture for a Resilient Future". I rapporten diskuteres blandt andet, hvordan hjemmedyrkning af fødevarer i byerne kan skabe resiliens til trods for klimaforandringer og miljøforringelse. Rapporten kan læses her: [Urban Agriculture for a Resilient Future \(nordregio.org\)](#)

I Udvalgets betænkning står det også tydeligt, at hjemmedyrkning er en vigtig faktor i kampen mod madspild. Og netop madspild har været et højt prioriteret område for de nordiske ministre indenfor FJLS-sektoren.



I 2023 blev det første Nordic Food Waste Summit afholdt i Stockholm. Konferencen var en del af det nordiske visionsprojekt "Hållbara och Hälsosamme Livsmedelssystemer". På konferencen mødtes ledende eksperter, policymakere og forskere med ministre og royale fra både Sverige og Danmark. Konferencens formål var at sætte fokus på madspild og skabe rum for en drøftelse af, hvordan de Nordiske lande kan styrke deres samarbejde på området.

Opfølgningen på konferencen skete på at FJLS-sommermødet, hvor ministre blev enige om en fælles erklæring, som både skal forny tidligere forpligtelser i forhold til Agenda 2030 og Vision 2030 samt øge indsatsen mod madspild. Som opfølgning på deklARATIONEN initieres nu et nordisk ekspertnetværk, som skal arbejde for at reducere madspild. Netværket tilstræber også at udgive en række rapporter i løbet af de kommende år.

Nordisk Ministerråd anser dermed, at rekommandationen er opfyldt.

Udvalgets synspunkter

Udvalget noterer med stor tilfredshed at Nordisk Ministerråd byder rekommandationen velkommen og ser positivt på, at Nordisk Råd tilskynder til mere arbejde omkring hjemmedyrkning i de nordiske lande. Særligt noterer udvalget sig at det fremhæves at hjemmedyrkning i urbane områder kan have både sociale, kulturelle og praktiske gevinster når fødevarerproduktionen rykker tættere på befolkningen.

Udvalget bemærker at NordGen's rolle i forhold til at stimulere dyrkning af lokale og klima resiliente afgrøder rundt om i de nordiske haver fremhæves og ser med stor interesse på at Nordisk Ministerråd vil drøfte mulighederne for yderligere at målrette frøsamlingen til specifikke klimazoner og vejlede herom med NordGen.

Udvalget ser også med stor tilfredshed og opmærksomhed på en ny rapport fra Nor-Regio med titlen "Urban Agriculture for a Resilient Future". Rapportens temaer og eksempler på hjemmedyrkning er et godt udgangspunkt for at fremme hjemmedyrkning i Norden.

Kiruna, den 25. juni 2024

Tove Elise Madland (A)

Johan Andersson (S)

Karin Gaardsted (S)

Åsa Karlsson (S)

Ola Elvestuen (V)

Emma Berginger (MP)

Kari-Anne Jønnes (H)

Staffan Eklöf (SD)

Himanshu Gulati (FrP)